

UHERSKÉ KRÁLOVSTVÍ ZA VLÁDY MATYÁŠE KORVÍNA: STŘEDOEVROPSKÝ STÁT

János M. Bak

Pětisté výročí smrti Matyáše Huňádyho-Korvína je příležitostí, zabývat se zevrubně historií této důležité epochy ve vývoji středovýchodní Evropy. Matyášova vláda v Uhrách (1458–1490) a dočasně i na Moravě, spadající do epochy pozdního středověku, přinesla Uhrám tohoto období v historiografii označení jako „velmoc“, „renesanční stát“ (Gy. Szekfű), „centralizovaná monarchie“ (L. Elekes) či podobně „nová monarchie“. Tyto pojmy stojí v korelaci s historickou realitou alespoň v té míře, v jaké je našemu poznání dostupná. Z takového korelačního přístupu vyplývá, že pojem „velmoc“ byl použit anachronicky, že definice „renesančního státu“ (F. Chabod) platila spíše v rétorickém smyslu než coby realita a že nadměrná váha, která se kladla na zhodnocení „centralizace“, je jak pro uherské poměry, tak i pro vládu Matyáše jen stěží opodstatněná. Skutečných úspěchů dosáhl král ve vojenství, ve správě a zákonodárství. I jeho snaha, zbavit Korunu závislosti na velmožích, zasluhuje naší pozornosti.

Úhrnem lze říci, že autor článku upozorňuje na ideologická a politická nebezpečí, která vyplývají z neopodstatněné glorifikace minulosti. Kriticky-pozitivní přístup k vlastní minulosti, který se ukázal být pro středovýchodní Evropu jedním z nejzávažnějších problémů, je podle mínění maďarských myslitelů Szűcsa a Bibóa centrální otázkou národního sebevědomí.